Το μπουγέλωμα, η μόδα του φετινού καλοκαιριού, εφαρμόστηκε ως ψυχολογικό βασανιστήριο στη Μακρόνησο… και δίχως selfies και αναρτήσεις στα κοινωνικά μέσα δικτύωσης (social media). Η ιστορία μοιάζει να επαναλαμβάνεται δύο φορές: την πρώτη σαν τραγωδία, τη δεύτερη σαν μόδα.

της **Μαριάννας Τζιαντζή**

Ολοι πια έχουμε μάθει το «αυτομπουγέλωμα για καλό σκοπό», το «Ice Bucket Challenge», τη φιλανθρωπική και άλλο τόσο λαϊφστ αϊλίστικη μόδα που ξεκίνησε από την Αμερική κι έφτασε μέχρι τη Mykonos. Στην Ελλάδα όμως των χρόνων του Εμφυλίου είχε εφαρμοστεί ένα άλλο, πολύ πιο ανελέητο μπουγέλωμα, το Makronisos bucket, όπως διαβάζουμε στις αναμνήσεις ενός αγωνιστή της Εθνικής Αντίστασης, του Γιάννη Παπακωνσταντίνου (Ενθυμήματα, τ. Γ΄, εκδόσεις Λίνος, Αθήνα 1986, σ. 140-141). Πρόκειται για ένα ψυχολογικό βασανιστήριο, που συχνά ήταν πιο αποτελεσματικό από την άσκηση ωμής βίας:

«Μέσα στο τρομερό κρύο του Γενάρη [του 1949] ανάγκαζαν δύο κρατούμενους να γδυθούν στη σκηνή και να μείνουν μόνο με τα εσώρουχα. Γυμνούς τους έπαιρναν και τους πήγαιναν στην παραλία. Εκεί είχαν δύο ντενεκέδες. Έβαζαν τον έναν να πάει να τους γεμίσει από τη θάλασσα και να έρθει να τους ρίξει πάνω στον άλλον. Αν ο πρώτος το έκανε αυτό, τότε ανάγκαζαν τον δεύτερο να επαναλάβει το ίδιο στον πρώτο. Αν άντεχαν και οι δύο, τότε βρεγμένους τούς γύριζαν στη σκηνή τους. Απ’ ό,τι μου είχε πει ο Γιάννης, πολλοί θαυμάσιοι αγωνιστές έσπασαν και έκαναν δήλωση πάνω σ’ αυτή την ψυχολογική βία. Πολλοί απ’ αυτούς, όταν αργότερα τους πήγαιναν στα στρατοδικεία, ανακαλούσαν τη δήλωση, κράταγαν παληκαρίσια στη δίκη, καταδικαζόσαντε σε θάνατο και παληκαρίσια αντιμετώπιζαν το εκτελεστικό απόσπασμα.

Βλέπεις λοιπόν, αναγνώστη μου, ότι είναι πιο εύκολος ο θάνατος από τα φριχτά βασανιστήρια που εφάρμοζε ο φασισμός στους λαϊκούς αγωνιστές. Μια τέτοια λοιπόν ψυχολογική βία πέρασε και ο ήρωας των ηρώων, ο Γιάννης ο Πολίτης. Τους έχουν πάρει μαζί μ’ έναν άλλο αγωνιστή, που δεν θυμάμαι καλά το όνομά του και την καταγωγή του, και γυμνούς τούς πήγαν στην παραλία. Εκεί αναγκάζουν πρώτα τον άλλον να γεμίσει και να φέρει τους ντενεκέδες. Τουρτουρίζοντας ο αγωνιστής μπήκε στη θάλασσα και γέμισε τους ντενεκέδες. Όταν τους έφερε γεμάτους, δείλιασε και δεν τους έριχνε πάνω στον Γιάννη. Ο Γιάννης κατάλαβε ότι ο δισταγμός είναι αρχή της υποχώρησης και προσπάθησε να του δώσει κουράγιο. Με τις κινήσεις λοιπόν των χεριών τού έδινε να καταλάβει να μη διστάζει και να το ρίξει. Ο άλλος δεν του το έριχνε. Τότε ο Γιάννης με το δεξί του χέρι βουτάει τον ντενεκέ από το ξύλινο χέρι, τον σηκώνει μόνος του και όρθιος τον αδειάζει πάνω στο κεφάλι του για να βραχεί ολόκληρος. Πετά τον έναν ντενεκέ κάτω, αρπάζει τον δεύτερο, στέκεται ορθός και αδειάζει πάνω του και τον δεύτερο. Με κινήσεις των χεριών και με το μπα μπα των μουγκών σαν να τους έλεγε: “Τι θέλετε, ρε θρασίμια; Να ρίξω κι άλλους ντενεκέδες νερό πάνω μου;”

Τους γυρίσανε στη σκηνή τους. Ο άλλος πήρε τα ρούχα του, τον πήγανε στα γραφεία και έκανε την τυποποιημένη δήλωση “Αποκηρύσσω μετά βδελυγμίας το ΚΚΕ και τις παραφυάδες αυτού…” και τον περάσανε στον κλωβό των δηλωσιών.

Αργότερα τους παρέπεμψαν στο στρατοδικείο. Ανακάλεσε τη δήλωσή του “σαν προϊόν βίας”. Μαζί με άλλους καταδικάστηκαν σε θάνατο και εκτελέστηκαν».

Τα πλακατζίδικα αυτομπουγελώματα των επωνύμων (όπως του Μπιλ Γκέιτς) και των λιγότερο επωνύμων έχουν αναρτηθεί στο Ίντερνετ και τα έχουν δει δεκάδες εκατομμύρια άνθρωποι σε όλο τον κόσμο. Δεν συνέβη όμως το ίδιο με εκείνο το κατάβρεγμα μια νύχτα στη Μακρόνησο, που ίσως να μην ήταν το μοναδικό. Και να που δεν είναι μόνο η μεγάλη Ιστορία που επαναλαμβάνεται σαν φάρσα, αλλά και η μικρή, τόσο μικρή που ελάχιστοι πια τη θυμούνται. Τουλάχιστον να μην ξεχνιέται μαζί με το θάνατο αυτών των ελάχιστων.

Το κομμουνιστικό κίνημα, η Αριστερά, δεν έχει ανάγκη από μαρτυρολόγια για να αποδείξει ότι έχει το δίκιο ή και την ιστορία με το μέρος του. Μερικές φορές μάλιστα η επίκληση της ένδοξης ιστορίας λειτουργεί αυτοεπιβεβαιωτικά έως και ιδιοκτησιακά. Ωστόσο, με φόντο το καλοκαιρινό διεθνές πανηγύρι του ice bucket, όπου ο ιδιώτης φιλάνθρωπος θεαματοποιείται και αυτοπροβάλλεται, εκείνοι οι ντενεκέδες με παγωμένο θαλασσινό νερό αδειάζουν ξαφνικά και περιλούουν τη δική μας ανύποπτη ράχη.

Το σημερινό όργιο της επικοινωνίας, με τον τρελό χορό των ονομάτων και των εικόνων στο Διαδίκτυο, συχνά συνυπάρχει όχι απλώς με τον ακρωτηριασμό της ιστορικής μνήμης αλλά και με την εθελοντική τύφλωση μπροστά στη ζώσα ιστορία.

Γιάννης Πολίτης: Ο άγνωστος «ήρωας των ηρώων» βασανίστηκε φριχτά και άντεξε

Ιδιωτική βία

Ίσως ο αναγνώστης απορήσει πώς γίνεται ένας μουγκός να αφηγείται αυτό το περιστατικό. Προτού τον στείλουν στη Μακρόνησο, ο Γιάννης Πολίτης («ήρωα τον ηρώων» τον αποκαλεί ο συγγραφέας) είχε περάσει φριχτά βασανιστήρια στα χέρια της Ασφάλειας: «Τον χτύπαγαν με μικρές μαχαιρές και πότε του ’ριχναν καυτό λάδι και πότε τον πάστωναν αλάτι. Βραστά καυτά αβγά του ’βαζαν στις μασχάλες». Είχε λιποθυμήσει πολλές φορές αλλά παρ’ όλα αυτά άντεχε. Όταν τον απείλησαν «θα σου λύσουμε εμείς τη γλώσσα και θα τα ξεράσεις όλα», εκείνος έβγαλε όσο μπορούσε τη γλώσσα του έξω από τα δόντια, τη δάγκωσε, έδωσε μια γερή γροθιά στο σαγόνι του και την έκοψε. Ένα κομμάτι της, για την ακρίβεια, που το πρόσφερε στο βασανιστή. Ήρθε γιατρός, την καυτηριάσανε για να σταματήσει η αιμορραγία και για πολλούς μήνες εκείνος ήταν μουγκός. Αργότερα η γλώσσα έθρεψε και ο Γιάννης άρχισε να μιλάει. Την ιστορία αυτή την είχε ο ίδιος αφηγηθεί στο συγγραφέα στις φυλακές του Ιτζεδίν της Κρήτης απ’ όπου αποφυλακίστηκε το 1964 επί Γεωργίου Παπανδρέου. Το 1967 δεν τον συλλάβανε γιατί πρόλαβε να βγει στην παρανομία. Αργότερα κατόρθωσε να διαφύγει στην Ιταλία όπου σκοτώθηκε σε αυτοκινητικό δυστύχημα.

Το όνομα του Γιάννη Πολίτη διασώθηκε όχι όμως και των βασανιστών του. Τι σημασία έχει; Άλλοι (βασανιστές) με ονόματα άγνωστα ή ξεχασμένα έχουν πάρει τη σκυτάλη και εφαρμόζουν παρόμοιες κτηνώδεις μεθόδους – ας θυμηθούμε την κακοποίηση μεταναστών το 2007 στο αστυνομικό τμήμα της Ομόνοιας, όταν αστυνομικοί είχαν βάλει δύο μετανάστες να χαστουκίζουν ο ένας τον άλλον και μάλιστα είχαν βιντεοσκοπήσει το κατόρθωμά τους.

Τώρα η βία έχει ιδιωτικοποιηθεί. Μην τα περιμένετε όλα από το κράτος, παιδιά! Από τη μια η Χρυσή Αυγή (δολοφονία Σεχσάντ Λουκμάν και Παύλου Φύσσα), από την άλλη οι μπράβοι των εργοδοτών που πυροβόλησαν εργάτες γης στη Μανωλάδα. Η ΣΔΙΤ, η περιβόητη σύμπραξη ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, έχει συντελεστεί και στον τομέα του εξευτελισμού και της τρομοκράτησης του ανθρώπου, ενίοτε και με την ευγενική χορηγία ή ανοχή της Δικαιοσύνης και σχεδόν πάντα με την εκλεκτική αποσιώπηση από τα μεγάλα ΜΜΕ.

Πηγή: ΠΡΙΝ